

Sygn. akt XVII AmA 109/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Dariusz Dąbrowski**

Protokolant: Sekretarz sądowy Wioleta Żochowska

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2014 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) **Spółki Akcyjnej w W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

z udziałem **Stowarzyszenie (...) w W.**

o stwierdzenie praktyki ograniczającej konkurencję

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 1 kwietnia 2010 roku nr (...)

I oddala odwołanie

II zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **XVII AmA 109/12**

UZASADNIENIE

W dniu 1 kwietnia 2010 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany w dalej „Prezesem UOKiK” lub „Prezesem Urzędu”) wydał decyzję nr (...), w której:

I. na podstawie art.10 ust. 2 w związku z art. 8 ust. 1 oraz art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2010 roku o ochronie konkurencji i konsumentów oraz w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2017 roku o ochronie konkurencji i konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego na wniosek Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. uznał za ograniczającą konkurencję praktykę stosowaną przez spółkę (...) S.A. z siedzibą w W. na krajowym rynku przyjmowania, przemieszczania i doręczania druków adresowanych o masie 20 gramów polegającą na bezpośrednim narzucaniu nadmiernie wygórowanych cen za usługi wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe z dniem 1 stycznia 2001 roku oraz stwierdził jej zaniechanie z dniem 7 stycznia 2002 roku.

II. na podstawie art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów uwzględniając wynik postępowania antymonopolowego nałożył na (...) S.A. z siedzibą w W. obowiązek zwrotu na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kosztu niezbędnego do celowego dochodzenia praw w kwocie 2000 złotych

(słownie dwa tysiące złotych), które wnioskodawca poniósł w przedmiotowym postępowaniu w związku z pokryciem kosztu opinii biegłego.

Od powyższej decyzji powód (...) S.A. z siedzibą w W. (dawniej (...) „(...)” z siedzibą w W., zwane dalej również „(...)”) wniósł odwołanie zaskarżając ją w całości wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez: uznanie, iż (...) nie stosowała od 1 stycznia 2001 roku do 7 stycznia 2002 roku praktyki ograniczającej konkurencję na krajowym rynku przyjmowania, przemieszczania i doręczania druków adresowanych o masie do 20 gramów, polegającą na bezpośrednim narzucaniu nadmiernie wygórowanych cen za usługi, wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe z dniem 1 stycznia 2001 rok, a w związku z tym, uchylenie punktu II decyzji wobec braku podstaw do nałożenia na (...) obowiązku zwrotu na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kosztu opinii biegłego w kwocie 2000 zł (słownie dwa tysiące złotych), które wnioskodawca poniósł w przedmiotowym postępowaniu w związku z dopuszczeniem dowodu z opinii biegłego. Nadto powód wniósł o dopuszczenie z dokumentów wskazanych w odwołaniu na okoliczności w nim wskazane oraz zasądzenie na rzecz (...) zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Powód w odwołaniu zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie art. 4 pkt.8 ustawy antymonopolowej poprzez błędne ustalenie rynku właściwego w sprawie,
2. naruszenie art. 8 ust. 1 i art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej poprzez uznanie, że (...) stosowała od 1 stycznia 2001 roku do 7 stycznia 2002 roku praktykę ograniczającą konkurencję na krajowym rynku przyjmowania, przemieszczania i doręczania druków adresowanych o masie do 20 gramów, polegającą na bezpośrednim narzucaniu nadmiernie wygórowanych cen za usługi, wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe z dniem 1 stycznia 2001 roku;
3. naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 81 ustawy antymonopolowej, poprzez wydanie zaskarżonej decyzji bez wszechstronnego rozważania zebranego materiału dowodowego, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i niedokonanie ich właściwej oceny oraz sprzeczności ustaleń Prezesa UOKiK z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a w rezultacie – uznanie, że (...) w okresie od 1 stycznia 2001 roku do 7 stycznia 2002 roku stosowała praktykę ograniczającą konkurencję;
4. naruszenie art. 75 ustawy antymonopolowej w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nałożenie na (...) obowiązku zwrotu na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kosztu niezbędnego do celowego dochodzenia praw w kwocie 2000 zł (słownie dwa tysiące złotych), które wnioskodawca podniósł w przedmiotowym postępowaniu w związku z pokryciem kosztu opinii biegłego w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki warunkujące obciążenie powoda kosztami tego postępowania;

W odpowiedzi na wniesione odwołanie, pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania, oddalenie wniosku dowodowego powoda oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Prezes UOKiK podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji wskazując przy tym, iż w jego opinii zarzuty podniesione przez powód w odwołaniu SA nieuzasadnione, a zaskarżona decyzja nie narusza ani przepisów prawa materialnego, ani prawa procesowego.

W replice na odpowiedź pozwanego pismem procesowym z dnia 21 grudnia 2012 roku powód podtrzymał wszystkie zarzuty zawarte w odwołaniu i odniósł się do twierdzeń pozwanego.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „(...)” zgodnie z art. 1 ustawy dnia 30 lipca 1997 roku o państwowym przedsiębiorstwie użyteczności publicznej „(...)” zostało powołane do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług pocztowych, w tym do zapewnienia ciągłości świadczenia usług pocztowych o charakterze powszechnym, w obrocie krajowym i zagranicznym, na obszarze całego kraju oraz do zapewnienia potrzeb

ludności, organów państwowych, samorządu terytorialnego oraz gospodarki narodowej. Przedmiotem działalności Państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „(...)” należy między innymi świadczenie usług pocztowych.

Zarządzeniem nr(...) Dyrektora Generalnego (...) z dnia 27 stycznia 2000 roku w sprawie opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym wprowadzono opłaty za usługi pocztowe w obrocie krajowym określone w „Cenniku za usługi pocztowe w obrocie krajowym”, obowiązujące od dnia 1 lutego 2000 roku, w którym określono między innymi opłatę za usługę druku adresowanego do 20 gram w kwocie 0,70 zł (słownie siedemdziesiąt groszy).

Zarządzeniem nr (...) Dyrektora Generalnego Państwowego Przedsiębiorstwa Użyteczności Publicznej „(...)” z dnia 15 grudnia 2000 roku w sprawie opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym wprowadzono opłaty za usługi pocztowe w obrocie krajowym określone w „Cenniku za usługi pocztowe w obrocie krajowym”, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2001 roku, w którym określono między innymi opłatę za usługę druku adresowanego do 20 gram w kwocie 1 zł (słownie jeden złoty), oraz wskazano, iż zarządzenie nr (...) Dyrektora Generalnego (...) z dnia 27 stycznia 2000 roku w sprawie opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym utraciło moc.

Zarządzeniem nr (...) Dyrektora Generalnego Państwowego Przedsiębiorstwa Użyteczności Publicznej „(...)” z dnia 21 grudnia 2001 roku w sprawie opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym wprowadzono opłaty za usługi pocztowe w obrocie krajowym określone w „Cenniku za usługi pocztowe w obrocie krajowym”, obowiązujące od dnia 7 stycznia 2002 roku, w którym określono między innymi opłatę za usługę druku adresowanego do 20 gram w kwocie 1,1 zł (słownie jeden złoty), oraz wskazano, iż zarządzenie nr (...) Dyrektora Generalnego (...) z dnia 15 grudnia 2000 roku w sprawie opłat za usługi pocztowe w obrocie krajowym utraciło moc.

Wnioskiem z dnia 17 maja 2001 roku Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. (zwane dalej (...)) wniosło o wszczęcie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowania antymonopolowego przeciwko Państwowemu Przedsiębiorstwu Użyteczności Publicznej „(...)” z siedzibą w W.. W związku z podejrzeniem naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym polegające na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen za usługi pocztowe.

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2001 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów ww. ustawy przez (...) „(...)” poprzez wykorzystanie pozycji dominującej na rynku właściwym polegającym na bezpośrednim narzucaniu nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen.

Decyzją z dnia 16 października 2001 roku nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odmówił wszczęcia postępowania antymonopolowego z wniosku Stowarzyszenia (...) w sprawie stosowania przez (...) „(...)” praktyk ograniczających konkurencję.

Na skutek odwołania Stowarzyszenia (...) z dnia 5 listopada 2001 roku w wyroku z dnia 21 maja 2003 roku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł o zmianie decyzji z dnia 16 października 2001 roku nr (...) w ten sposób że „wszczyna postępowanie antymonopolowe w sprawie stosowania przez (...) „(...)” z siedzibą w W. praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych, nadmiernie wygórowanych cen za usługi wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe z dniem 1 stycznia 2001 roku, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Pismem z dnia 18 lipca 2003 roku Prezes Urzędu zawiadomił Stowarzyszenie (...) oraz (...) o wszczęciu postępowania antymonopolowego.

Pismem z dnia 5 sierpnia 2003 roku powód przedstawił swoje stanowisko w sprawie i przedstawił dodatkowe wyśnienia. Pismem z dnia 25 września 2003 roku (...) przedstawiło swoje stanowisko w sprawie i odniosło się do twierdzeń powoda.

Po wysłuchaniu wniosków stron, co do liczby biegłych i ich wyboru, postanowieniem z dnia 25 listopada 2004 roku nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na wniosek Stowarzyszenia (...) postanowił przeprowadzić dowód z opinii biegłego pana prof. G. K. w przedmiocie analizy zmian w „Cenniku za usługi pocztowe w obrocie krajowym”, wprowadzonym przez (...) w dniu 1 stycznia 2001 roku.

W dniu 6 kwietnia 2005 roku biegły ekspert przedstawił opinię pt.: „Analiza zmian opłat za druki adresowane do 20 g wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe w obrocie krajowym z dniem 1 stycznia 2001 roku przez (...) (...)”, której posłużono się wielowymiarową metodą porównawczą opartą na kilkunastu przesłankach oceny zmian opłat za druki do 20 g obowiązujących w 2001 roku.

Z dniem 1 września 2009 roku, w wyniku postanowień ustawy z dnia 5 września 2008 roku o komercjalizacji państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „(...)” (Dz. U. Nr 180, poz 1109) (...) „(...)” z siedzibą w W. zostało przekształcone w spółkę akcyjną „(...) Spółka Akcyjna” z siedzibą w W. przejmując wszelkie prawa i zobowiązania Państwowego Przedsiębiorstwa Użyteczności Publicznej „(...)”.

Pismem z dnia 27 października 2009 roku Prezes Urzędu zawiadomił Stowarzyszenie (...) oraz (...) o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz wyznaczył termin przedstawienia ostatecznego stanowiska w odniesieniu do zgromadzonego materiału dowodowego.

Pismem z dnia 19 listopada 2009 roku (...) przedstawiła swoje stanowisko w sprawie, w tym odnosząc się do zebranego materiału dowodowego oraz wniosła o umorzenie przedmiotowego postępowania ze względu na znacznie przekraczający ustawowy termin zakończenia postępowania antymonopolowego.

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2010 roku nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji uznał za ograniczającą konkurencję praktykę stosowaną przez spółkę (...) S.A. z siedzibą w W. na krajowym rynku przyjmowania, przemieszczania i doręczania druków adresowych o masie 20 gramów polegającą na bezpośrednim narzucaniu nadmiernie wygórowanych cen za usługi wprowadzonych cennikiem za usługi pocztowe z dniem 1 stycznia 2001 roku oraz stwierdził jej zaniechanie z dniem 7 stycznia 2002 roku nałożył obowiązek zwrotu przez (...) na rzecz Stowarzyszenia (...) kosztu niezbędnego do celowego dochodzenia praw. Od powyższej decyzji powód wniósł przedmiotowe odwołanie zaskarżając ją w całości.

Powyższe fakty zostały ustalone na podstawie dokumentów załączonych przez strony do pism procesowych oraz znajdujących się w aktach administracyjnych. Prawidłowości powyższych dowodów strony nie kwestionowały, a Sąd uznał je za w pełni wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Ustęp 2 pkt. 1 powyższego przepisu wskazuje, iż nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów;

Do stwierdzenia nadużywania pozycji dominującej Prezes Urzędu zobowiązany jest ustalić tak rynek właściwy jak i zajmowaną na nim przez przedsiębiorcę pozycję. Zgodnie z art. 4 pkt. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Pkt. 9 powyższego przepisu definiuje zaś pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej

konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

W ocenie Sądu wbrew twierdzeniom powoda Prezes Urzędu prawidłowo ustalił tak rynek właściwy, jak i pozycję dominującą na tym rynku zajmowaną przez powoda. Nie można się zgodzić z twierdzeniem powoda, jakoby rynek właściwy w przedmiotowej sprawie powinien obejmować swoim zakresem co najmniej przesyłki listowe i druki adresowane łącznie, a zawężenie rynku jedynie do druków adresowanych do 20g stanowi błędne ustalenie owego rynku w sprawie.

Podobny charakter definicji legalnych powyższych usług (...), na który wskazuje powód oraz okoliczność zrezygnowania z wydzielenia prawnego druków adresowych przez ustawodawcę poprzez wprowadzenie ustawy z dnia 12 czerwca 2003 roku prawo pocztowe nie mogą przesądzać, o tym iż przedmiotową usługę należy skategoryzować do szerszego rynku właściwego w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji. Ustawowa definicja rynku właściwego opiera się na charakterze i przeznaczeniu produktu dla nabywcy i to właśnie pod tym względem Prezes Urzędu zobowiązany jest ustalić rynek właściwy.

W przedmiotowej sprawie rynek właściwy nie może uwzględniać zwykłych listów, ponieważ w odróżnieniu od listów zwykłych druki adresowane nie są wysyłane w opakowaniu (kopercie), co z punktu widzenia nadawcy jak również odbiorcy eliminuje możliwość wykorzystania tej usługi do wysłania prywatnej korespondencji. Usługa przesyłania druku adresowanego do 20g była skierowana głównie do przedsiębiorców, których korespondencja nie wymagała opakowania ze względu na niewymagającą poufności treść druku. Co prawda druk adresowy mógł zostać wysłany jako zwykły list, jednakże żaden zwykły list nie mógł zostać przesłany jako druk adresowy. Tym samym nie można uznać, że nabywcy usługi mogli uznawać oba rodzaje przesyłek jako substytucyjne wobec siebie. Zdaniem Sądu słusznie zatem Prezes UOKiK ustalił rynek właściwy i prawidłowo oparł się przy jego definicji na przepisach o ochronie konkurencji.

Zarzut naruszenia art. 233 §1 i 2 k.p.c. w związku z art. 81 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów należy uznać za bezzasadny. Prezes UOKiK prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, który nie budził żadnych wątpliwości. Oparcie zaś zaskarżonej decyzji na opinii biegłego której przyjęto metodę porównawczą Sąd uznał również za prawidłowe. Sporządzona przez biegłego opinia zawiera wiarygodny i spójny logicznie wywód przedstawiając rzetelną analizę i ocenę cen stosowanych przez (...) we wskazanym okresie, a zatem Sąd nie dostrzega powodów dla których nie można by uwzględnić jej w rozstrzygnięciu. Zarówno Prezes UOKiK jak i Sąd nie są uprawnieni do podważania prawidłowo sporządzonej opinii poprzez uznanie, iż wykorzystano w niej niewłaściwe metody analizy ze względu na ich niemiarodajność, dlatego też oparcie się na przedmiotowej opinii biegłego i uznanie przez Prezesa Urzędu, że cena dla druku adresowanego do 20 g była nadmiernie wygórowana należy uznać za prawidłowe. Nadto należy wskazać, że powód nie przedstawił do jakich innych towarów należało przyrównać w analizie druki adresowe, poprzestając na kontestacji opinii biegłego. Powód także nie złożył żadnego wniosku dowodowego, za pomocą którego mógłby wykazać nieprawidłowość opinii biegłego. Samo wskazywanie, że biegły dokonał nieprawidłowej analizy bez przeprowadzenia w tym zakresie jakiegokolwiek dowodu, nie może stać się podstawą do zmiany przez Sąd skarżonej decyzji. Dotyczy to także zarzutu nieprawidłowego zastosowania przez biegłego metody porównawczej przy opiniowaniu. W tym kierunku jednakże powód nie zaproponował innego dowodu, którym wykazałby, że inna metoda dałaby inne wyniki lub przynajmniej nie złożył stosowanego wniosku o przeprowadzenie opinii w postępowaniu sądowym. Tym samym należy uznać wnioski powoda za gołosłowne i nieoparte żadnymi dowodami.

W tym miejscu należy również zauważyć, że zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów w sprawach wymagających wiadomości specjalnych Prezes Urzędu, po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru, może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii.

Powyższy przepis wyraźnie wskazuje iż Prezes Urzędu uprawniony jest do powołania większej liczby biegłych, jednakże ze względu na brak takowych wniosków ze strony powoda, należy stwierdzić iż pozwany prawidłowo wykorzystał w sprawie opinię tylko jednego biegłego, którego wskazał zainteresowany (...). Należy podkreślić przy tym, iż powód nie wniósł ani podczas postępowania administracyjnego, jak również postępowania sądowego o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego, który dokonałby analizy w odmienny sposób niż uczynił to powołany w sprawie biegły.

Nieuprawniony jest także zarzut nieprzeprowadzenia przez Organ pogłębionej analizy adekwatności cen stosowanych przez (...) w roku 1995. Powód w żaden sposób nie wyjaśnił dlaczego właśnie rok 1995 miałby być podstawą badania rentowności działalności przedsiębiorstwa i stosowanych wówczas cen, a także ich porównania do cen w roku 2001. Nie ma także dla niniejszego postępowania znaczenia niewprowadzenie ceny maksymalnej na usługi pocztowe w omawianym okresie, albowiem przedmiotowa sprawa dotyczy naruszenia konkurencji i pozycji dominującej na rynku, a nie relacji pomiędzy uprawnieniami rządu a zakresem działania przedsiębiorstwa państwowego.

Sąd nie znalazł również podstaw do zmiany pkt II skarżonej decyzji. Prezes Urzędu prawidłowo uznał, że zainteresowany poniósł koszty niezbędne do dochodzenia swoich praw. Prezes Urzędu uznając, że powód naruszył obowiązujące przepisy, słusznie nakazał zwrot poniesionych przez zainteresowanego kosztów przez powoda.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁵³ §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Dariusz Dąbrowski